

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Kategorie počitatelnosti a prostředky jejího vyjádření

The Analysis of English Countability

Vypracovala: Petra Blechová

Studijní obor: ČJ-AJ, 3. ročník

Vedoucí práce: Mgr. Ludmila Zemková, Ph.D.

České Budějovice 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci na téma „Kategorie počitatelnosti a prostředky jejího vyjádření“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. května 2014

.....

Petra Blechová

Poděkování

Chtěla bych velmi poděkovat vedoucí bakalářské práce Mgr. Ludmile Zemkové, Ph.D. za cenné rady, ochotu i čas, který mi věnovala po celou dobu jejího zpracovávání. Rovněž děkuji za doporučení odborné literatury, bez které by tato práce jen těžko vznikala.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá kategorií počitatelnosti v angličtině a prostředky jejího vyjádření. Je rozdělena na dvě hlavní části, a to na část teoretickou a praktickou. Teoretická část podává podrobný výklad problematiky počitatelnosti v angličtině, sleduje rozdíly v počitatelnosti podstatných jmen mezi češtinou a angličtinou, navíc obsahuje i základní informace o podstatném jméně. Praktická část se zaměřuje na jeden z prostředků individualizace nepočitatelných podstatných jmen, konkrétně na individualizaci prostřednictvím tzv. partitiv a jejich výskyt v periodickém tisku vycházejícím v současné době na území Velké Británie.

Abstract

This bachelor thesis is concerned with the category of English countability and means of its expression. It is divided into two main parts, namely the theoretical and the practical part. The theoretical part puts a detailed interpretation on the issue of English countability, observes the differences between Czech and English countability of nouns and furthermore, it also contains the basic information about the noun as a part of speech. The practical part is focused on one of the means of individualization of uncountable nouns, specifically on individualization via partitives as it is called and their occurrence in periodicals currently coming out in the territory of Great Britain.

Obsah

Úvod.....	1
I. Teoretická část	2
1 Podstatné jméno (substantivum).....	2
1.1 Dělení podstatných jmen	2
1.2 Počitatelnost	4
1.2.1 Počitatelná podstatná jména	5
1.2.2 Nepočitatelná podstatná jména.....	5
1.2.2.1 Přehled nepočitatelných podstatných jmen	6
1.2.3 Zvláštní výrazy pro vyjádření množství u počitatelných a nepočitatelných podstatných jmen	7
1.2.4 Rozdíly v počitatelnosti podstatných jmen mezi češtinou a angličtinou.....	9
1.2.5 Přechod mezi počitatelnými a nepočitatelnými podstatnými jmény ..	10
1.2.6 Individualizace nepočitatelných podstatných jmen.....	11
II. Praktická část	14
1 Přehled nalezených partitiv s nepočitatelnými podstatnými jmény	15
1.1 ČASOPISY	15
1.1.1 Jídlo	15
1.1.2 Pití	16
1.1.3 Nemoci	16
1.1.4 Jména abstraktní	17
1.1.5 Jména látková.....	18
1.1.6 Jména nezařazená.....	19
1.2 NOVINY	20
1.2.1 Jídlo	20
1.2.2 Pití	21
1.2.3 Nemoci	21
1.2.4 Jména abstraktní	22
1.2.5 Jména látková.....	25
1.2.6 Jména nezařazená.....	26
Závěr.....	29
Bibliografie.....	32

Úvod

Kategorie počitatelnosti bezesporu patří k jedné z nejobtížnějších oblastí anglické gramatiky. A konkrétně v češtině je nám tato gramatická kategorie naprosto cizí. Zda jsou slova počitatelná či nepočitatelná zde totiž nehraje žádnou roli. Nepřítomnost této kategorie v češtině nám však značně znesnadňuje jí správně porozumět. Kategorie počitatelnosti se navíc vyznačuje řadou výjimek a zvláštností, o to je pak orientace v dané problematice komplikovanější. Zároveň si ale myslím, že se jedná o kategorii nesmírně zajímavou, která nabízí mnoho oblastí ke zkoumání.

Ve své práci jsem se zaměřila na nepočitatelná podstatná jména a jeden z prostředků vedoucích k jejich individualizaci, konkrétně na užití tzv. partitiv neboli zpočítatelnujících výrazů (viz podkapitola 1.2.6). Prostřednictvím partitiv lze nepočitatelná substantiva učinit počitatelnými. Práce je rozdělena na dvě části – na část teoretickou a praktickou.

První část práce předkládá teoretický výklad problematiky počitatelnosti. V první kapitole (1 Podstatné jméno (substantivum)) je stručně popsáno podstatné jméno jako slovní druh a v následující podkapitole jeho dělení (1.1 Dělení podstatných jmen). Na první kapitolu plynule navazuje podkapitola týkající se hlavního tématu práce, tedy počitatelnosti (1.2 Počitatelnost). Dále následují podkapitoly vztahující se k jejím jednotlivým aspektům, a to: 1.2.1 Počitatelná podstatná jména, 1.2.2 Nepočitatelná podstatná jména, 1.2.3 Zvláštní výrazy pro vyjádření množství u počitatelných a nepočitatelných podstatných jmen, 1.2.4 Rozdíly v počitatelnosti podstatných jmen mezi češtinou a angličtinou, 1.2.5 Přechod mezi počitatelnými a nepočitatelnými podstatnými jmény a 1.2.6 Individualizace nepočitatelných podstatných jmen.

Praktická část práce se zabývá analýzou nepočitatelných podstatných jmen nalezených v britských časopisech a novinách. Předmětem zkoumání jsou nepočitatelná podstatná jména, která jsou individualizována prostřednictvím partitiv. Ta byla začleněna do příslušných kategorií a následně přeložena do českého jazyka.

I. Teoretická část

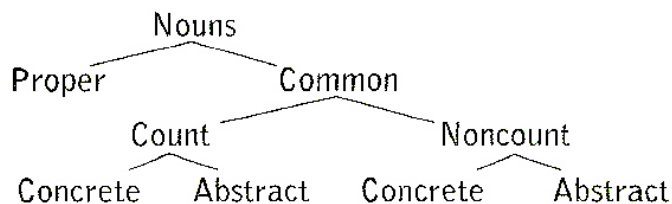
1 Podstatné jméno (substantivum)

Podstatné jméno (Noun) je slovní druh, který má své **gramatické kategorie**, **syntaktické funkce** ve větě a svůj **význam**, tedy svou stránku lexikální. U substantiv v angličtině rozlišujeme gramatickou kategorii **čísla (Number)**, **počitatelnosti (Countability)**, **určenosti (Determination)**, **rodu (Gender)** a **pádu (Case)**. Kategorie počitatelnosti a určenosti v češtině zcela chybí. Jak v češtině, tak v angličtině plní podstatné jméno ve větě funkci větných členů, a to podmětu, předmětu, příslovečného určení (zvláště v předložkové vazbě), dále jmenné části přísudku, doplňku a přístavku. Na rozdíl od češtiny má v angličtině navíc funkci přívlastku. Z hlediska významu označuje hlavně názvy osob, zvířat, věcí, látek. Může ale také označovat názvy pro vlastnosti a děje, které jsou vyjadřovány především slovesy a přídavnými jmény.

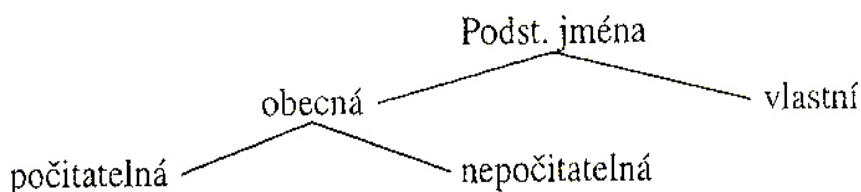
1.1 Dělení podstatných jmen

Podstatná jména se dělí na **jména obecná (Common nouns)** (*book* kniha, *girl* dívka, *information* informace) a **jména vlastní (Proper nouns)** (*Australia* Austrálie, *Christmas* Vánoce, *Tom* Tomáš). **Jména obecná** se dále dělí na **počitatelná (Countable / Count)** a **nepočitatelná (Uncountable / Noncount)**. Ta se ještě dále rozlišují na **jména konkrétní (Concrete nouns)**, která jsou přístupná smyslům, pozorovatelná, měřitelná a odkazují na fyzické osoby nebo látky, a **jména abstraktní (Abstract nouns)**, která nejsou pozorovatelná ani měřitelná a popisují abstraktní pojmy, jako například události, stavy, kvality. **Jména abstraktní** mohou tedy být jak počitatelná, tak nepočitatelná (počitatelné *remark / remarks* – poznámka / poznámky, nepočitatelné *music* hudba / **musics* *hudby). **Jména konkrétní** se rovněž dělí na počitatelná a nepočitatelná. **Počitatelná konkrétní jména** se týkají předmětů, osob, míst (*chair* židle, *student* student, *town* město), **nepočitatelná konkrétní jména** se vztahují k látkám, materiálům, tekutinám, plynům (*air* vzduch, *steel* ocel, *water* voda). Takovéto dělení podstatných jmen uvádí ve své knize např. Crystal (2004: 117) (viz obr. č. 1). Oproti tomu Strnadová (1996: 44) předkládá poněkud užší dělení (viz obr. č. 2) – (srov. Crystal 2004, Strnadová 1996). Dalším typem substantiv jsou **kolektiva (Collective nouns)**, neboli podstatná jména hromadná.

Obrázek č. 1 (Crystal 2004: 117)

Obrázek č. 2 (Strnadová 1996: 44)

Obecná jména počitatelná jsou taková jména, která lze počítat. Uplatňuje se u nich protiklad jeden: více než jeden, mají tedy formu jednotného i množného čísla. Lze je použít s určitou číslovkou (*one cow* jedna kráva – *two cows* dvě krávy, *one page* jedna stránka – *thirty pages* třicet stránek). Pojí se s členem neurčitým (*a/an*) i určitým (*the*), např. *a cow* jakási, nějaká, jedna kráva proti *the cow* určitá kráva, ta kráva. V jednotném čísle mají zpravidla člen neurčitý, nemohou stát samostatně, srov. *A book is red.* a **Book is red.* Kniha je červená. – viz Crystal 2004: 118.

Obecná jména nepočitatelná se týkají něčeho, co nemůžeme počítat. Nelze tedy uplatnit protiklad jeden: více než jeden. V zásadě netvoří množné číslo. Nepočitatelná jsou především **jména látková (Material nouns)** (*blood* krev, *milk* mléko, *wool* vlna) a **jména abstraktní** (*freedom* svoboda, *friendship* přátelství, *love* láska). U nepočitatelných substantiv nelze užít neurčitý člen, pouze určitý. V jednotném čísle přebírá funkci neurčitého členu výraz *some* nějaký, některý (*some music* nějaká hudba).

Vlastní jména nevyjadřují kontrast v čísle ani určenosti. Jsou v jednotném čísle a určitá. V psané podobě se jich užívá s velkým písmenem. Nevyžadují člen ani formu množného čísla, protože pouze pojmenovávají jednotlivost, tedy konkrétní jedinečnou osobu či místo (*Italy* Itálie, *John* Jan, *London* Londýn). Všeobecně se používají v situacích, kdy mluvčí a příjemce vědí, kterou jednotlivost mají na mysli, bez jakéhokoli dalšího určení.

Můžeme se zde však setkat s výjimkou. Vlastní jména týkající se času, která odkazují na určitá období, nebo na více než jednu událost, se chovají jako jména obecná, tzn., že tvoří množné číslo a užívají člen (*I hate **Mondays***. Nesnáším pondělky. *We left on **the Sunday***. Odjeli jsme v (tu) neděli.) Stejně tak se mohou chovat v určitých kontextech (*I used to know **a John Brown***. Znal / Znala jsem nějakého Johna Browna.) (viz Crystal 2004: 118, 119)

Kolektiva pojmenovávají skupiny lidí, zvířat nebo soubory věcí a jsou považována za celek stejného druhu. Kolektivum má obvykle podobu jednotného čísla. Patří sem výrazy jako *army* armáda, *crowd* dav, zástup, *family* rodina, *flock* hejno (ptáků) / stádo (ovcí), *staff* personál, *team* tým, družstvo. Některá kolektiva mají význam plurálu, pojí se vždy se slovesem v množném čísle (*cattle* dobytek, *people* lidé, *the police* policie aj.), i když formu množného čísla nemají, tedy nekončí na -s. To ilustruje věta převzatá z Belána (2004: 10): **People are sometimes strange**. Lidé jsou někdy divní.

1.2 Počitatelnost

Kategorie počitatelnosti v angličtině představuje pro cizince značnou potíž. Důležité je vědět, zda slovo označuje věc **počitatelnou** nebo **nepočitatelnou**. Rozdíl mezi počitatelností a nepočitatelností na slově samém nepoznáme, projevuje se ale v použití členu, množného čísla, ve změně významu a ve volbě výrazu pro *mnoho* a *málo*. V češtině tato kategorie neexistuje, i když rozeznáváme podstatná jména, jež označují fakta, která lze a nelze počítat. Počitatelnost se tu projevuje pouze ve významu slova.

Dušková ve své knize uvádí (1988: 50): „V češtině se počitatelnost substantiv gramaticky projevuje jen v možnosti tvoření plurálu, srov. počitatelné *okurka* / *okurky* a nepočitatelné *zelenina* / **zeleniny*; význam / významy – *důležitost* / **důležitosti*.“ Nepočitatelná podstatná jména se nepojí s určitými číslovkami a výrazy typu *několik* (*dvě zeleniny* / *několik zelenin* je možné jen ve významu „dva druhy zeleniny, několik druhů zeleniny“).

I v angličtině je množné číslo známkou počitatelnosti, srov. *a cucumber* okurka / *two cucumbers* dvě okurky, *one meaning* jeden význam / *different meanings* různé významy – *blood* krev / **bloods* *krve, *popularity* popularita / **popularities* *popularita.

Nepočitatelná substantiva, která mají pouze formu množného čísla, latinsky **plurália tantum**, sice také existují, ale jsou řídká, např. *goods* zboží, *pyjamas* pyžamo, *scissors* nůžky aj.

1.2.1 Počitatelná podstatná jména

Podstatná jména počitatelná označují konkrétní osoby, předměty, jednotky časové, míry, váhy apod. Spojují se s určitými číslovkami (*one boy* jeden chlapec – *two boys* dva chlapci, *one day* jeden den – *seven days* sedm dnů, *one ticket* jeden lístek – *two tickets* dva lístky). V jednotném čísle mají zpravidla člen neurčitý *a/an* nebo určitý *the* (*an example* příklad, *the person* určitá (ta) osoba), anebo jiný determinant, např. ukazovací a přivlastňovací zájmena (*this* tento, *my* můj) aj. (Handsová 1999: 379 – ***My dog*** *wakes the neighbours at night*. Můj pes v noci budí sousedy. nikoli ****Dog*** *wakes the neighbours at night*. Pes v noci budí sousedy.) Počitatelná substantiva tvoří jednotné i množné číslo (*a banana* banán, *bananas* banány). V množném čísle s nimi můžeme užít výraz *some* nějaký, některý, *any* jakýkoli, *many* mnoho, *few* málo, *a few* několik, pár. Příklady viz Murphy (2004: 138): *We sang some songs*. Zpívali jsme některé písně. *Did you buy any apples?* Koupil / Koupili jste nějaká jablka? *We didn't take many photographs*. Neudělali jsme mnoho fotografií. *I have a few things to do*. Mám pár věcí na práci. Forma množného čísla u nich může být užita s determinatem (určitý člen *the*, zájmena ukazovací a přivlastňovací např. *these* tyto, *my* moji apod.) i bez něj. Podle Handsové (1999: 380) ho nepoužíváme v případě, kdy mluvíme o lidech nebo věcech všeobecně (***Parents*** *tend to worry too much*. Rodiče mají sklon se příliš strachovat.)

1.2.2 Nepočitatelná podstatná jména

Podstatná jména nepočitatelná jsou **beztvaré látky (jména látková)** (*coal* uhlí, *meat* maso, *snow* sníh), **abstraktní pojmy** (*fun* zábava, legrace, *knowledge* znalost, vědomost, *nature* příroda) a **jména hromadná** (*fruit* ovoce, *hair* vlasy, *money* peníze). Nemohou u sebe mít neurčitý člen (v jistém smyslu je to také počítání – **a rice*

*(jedna) rýže), zpravidla netvoří množné číslo (**rices* *více rýží) a nelze jich užít s určitou číslovkou (**one rice* *jedna rýže). Pokud jsou blíže vymezena, například přívlastkem s *of* nebo vztažnou větou, mívají člen určitý (*the coal that is exported* – (to) uhlí, které se vyváží). Výjimku představuje spojení nepočítatelného substantiva s přívlastkem – zde je někdy možné užít neurčitý člen. Vzorový příklad viz Strnadová (1996: 45): *She felt a certain impatience*. Pociťovala jistou netrpělivost. Mohou stát i zcela bez členu, a to v případě, mluvíme-li o nich obecně (*I like rice*. Mám rád/a rýži.) Je-li u nich třeba vyjádřit jisté množství, užívají se přívlastky *some* nějaký, některý, *any* jakýkoli, *much* mnoho, *little* málo, *a little* trochu, *plenty of* hodně apod.

Zvláštností je, že některá nepočítatelná podstatná jména končí na -s, což nám obvykle značí množné číslo, nikoli ale v tomto případě. Měli bychom mít na paměti, že po takovýchto výrazech se neužívá sloveso v množném čísle. Jedná se o názvy z oblasti studia (*linguistics* jazykověda, *statistics* statistika), názvy různých her (*darts* šipky, *draughts* dáma), sportů (*athletics* atletika, *gymnastics* gymnastika), školních předmětů (*mathematics* matematika, *physics* fyzika) a nemocí (*diabetes* cukrovka, *measles* spalničky).

Tabulka č. 1 (Belán 2004: 12)

	Nepočítatelné podst. jm.	Počítatelné podst. jm.
Jednotné číslo	<i>advice</i>	<i>book</i>
Množné číslo	–	<i>books</i>
Neurčitý člen	–	<i>a book</i>
<i>(how) much, (a) little</i>	<i>(how) much advice</i>	–
<i>(how) many, (a) few</i>	–	<i>(how) many books</i>

1.2.2.1 Přehled nepočítatelných podstatných jmen

Řada nepočítatelných podstatných jmen patří k často užívaným výrazům. Přehled těch nejzákladnějších podle Belána (2004: 12, 13): *accommodation* ubytování, *advice* rada, *anger* vztek, zlost, *applause* potlesk, *baggage* zavazadlo, *behaviour* chování, *bread* chléb, *cardboard* lepenka, *cash* hotovost, *chaos* chaos, *chess* šachy, *china* porcelán, *clothing* oblečení, oděv, *coal* uhlí, *countryside* venkov, příroda, *courage*

odvaha, *cutlery* příbor, *dirt* špína, *evidence* důkaz, *flu* chřipka, *fruit* ovoce, *fun* zábava, legrace, *furniture* nábytek, *garbage* odpadky, *grass* tráva, *happiness* štěstí, *homework* domácí úkol, *housework* domácí práce, *information* informace, *jealousy* žárlivost, *jewellery* šperky, *knowledge* znalost/i, vědomost/i, *leisure* volný čas, *lightning* blesk, *luck* štěstí, *luggage* zavazadlo, *macaroni* makaróny, *meat* maso, *money* peníze, *mud* bláto, *music* hudba, *news* zpráva/y, *nonsense* nesmysl, *patience* trpělivost, *poetry* poezie, *progress* pokrok, *rubbish* odpadky, *safety* bezpečnost, *scenery* krajina, scénérie, *seaside* mořské pobřeží, *soap* mýdlo, *spaghetti* špagety, *steam* pára, *strength* síla, *stuff* věci, záležitost, *thunder* hrom, *traffic* doprava, *travel* cestování, *underwear* spodní prádlo, *violence* násilí, *vocabulary* slovní zásoba, *wealth* bohatství, *weather* počasí.

1.2.3 Zvláštní výrazy pro vyjádření množství u počítatelných a nepočítatelných podstatných jmen

Pro podstatná jména, která se s určitými číslovkami vůbec nespojují (nepočítatelná substantiva), má angličtina na rozdíl od češtiny zvláštní výrazy pro *mnoho* a *málo*, které se řídí počítatelností či nepočítatelností řídícího substantiva. *Mnoho* se u **nepočítatelných podstatných jmen** vyjadřuje pomocí *much*, *a great (good) deal of*, *málo* pomocí *little*, *trochu* výrazem *a little* (*much trouble* mnoho starostí, *little money* málo peněz, *a little coal* trochu uhlí).

U počítatelných podstatných jmen se *mnoho* vyjadřuje pomocí *many*, *a (large) number of*, *málo* pomocí *few*, *několik* výrazem *a few* nebo *several* (*many cases* mnoho případů, *a few remarks* několik poznámek).

Podle Duškové (1988: 50) se „hovorové výrazy pro mnoho *a lot of*, *lots of*, *plenty of* spousta užívají jak s počítatelnými substantivy (s plurálem), tak s nepočítatelnými (se singulárem).“ Sloveso má pak tvar jednotného nebo množného čísla na základě čísla řídícího substantiva, srov. *There was a lot / lots / plenty of food and drink*. Bylo spousta jídla a pití. *There are a lot / lots / plenty of apples this year*. Letos je spousta jablek.

Dalším rozdílem mezi **počítatelnými** a **nepočítatelnými podstatnými jmény** je užívání výrazu *all* všechen, všichni a *every*, *each* každý. *All* můžeme použít u obou

druhů substantiv, ale u počítatelných ve významu „všechn“ obvykle jen s množným číslem, srov. *all trains* všechny vlaky – *all bread* všechny chleba. *Every* a *each* se užívají jen u počítatelných substantiv (*every / each train* každý vlak – **every / *each bread* každý chléb). Místo toho užívají nepočítatelná podstatná jména opět výrazy *all* nebo *any* (*all bread* všechny chleba, *any bread* každý chléb). S jednotným číslem počítatelných podstatných jmen má *all* význam „celý“ (*all day* celý den, *all town* celé město).

Dušková (1988: 51, 52) předkládá následující přehled centrální oblasti počítatelnosti a nepočítatelnosti (viz tabulka č. 2):

Tabulka č. 2 (Dušková 1988: 51, 52)

	počítatelná substantiva		nepočítatelná substantiva	
číslo	singulár <i>picture</i> / obraz <i>mistake</i> / chyba	plurál <i>pictures</i> obrazy <i>mistakes</i> chyby	singulár <i>furniture</i> nábytek <i>violence</i> násilí	plurál 0 0
kvantifikátory				
určité číslovky	<i>two pictures</i> dva obrazy		0	0
several	<i>several mistakes</i> několik chyb		0	0
mnoho/málo	<i>many pictures</i> <i>a large number of pictures</i> mnoho obrazů <i>(a) few mistakes</i> málo (několik) chyb		<i>much violence</i> <i>a great deal of violence</i> mnoho (velké) násilí <i>little furniture</i> málo nábytku	
all, every, each	<i>every picture</i> každý obraz <i>each mistake</i> každá chyba <i>all pictures / mistakes</i> všechny obrazy / chyby		<i>all furniture</i> všechn nábytek <i>all (any) violence</i> všechno / každé násilí	
neurčitá determinace				
generická	<i>A mistake is no crime.</i> Chyba není zločin.		<i>Violence does not solve problems.</i> Násilí problémy neřeší.	
singulativní	<i>I made a mistake.</i> Udělal jsem chybu.		<i>That would do violence to his principles.</i> To by porušilo jeho zásady.	

1.2.4 Rozdíly v počitatelnosti podstatných jmen mezi češtinou a angličtinou

Jak je již výše zmíněno (viz 1.2), kategorie počitatelnosti je jednou z nejobtížnějších oblastí anglické gramatiky a vyznačuje se řadou výjimek a zvláštností. Značný problém představuje fakt, že v angličtině se vyskytuje celá řada nepočitatelných podstatných jmen v jednotném čísle, která jsou však v češtině počitatelná (*advice* rada, rady, *business* obchod, obchody, obchodování, *damage* škoda, škody, *evidence* důkaz, důkazy, svědectví, *experience* zkušenost, zkušenosti, *hair* vlasy, *homework* domácí úkol/y, *information* informace (jednotné i množné číslo), *knowledge* znalost, znalosti, vědomost, vědomosti, *lightning* blesk, *luggage* zavazadlo, zavazadla, *money* peníze, *news* zpráva, zprávy, *progress* pokrok, pokroky, *success* úspěch, úspěchy aj.). Formálně tedy množné číslo nemají, ale mají jeho význam. Můžeme se ale setkat i s opačným případem, tzn., že spousta podstatných jmen, která jsou v angličtině počitatelná, v češtině počitatelná nejsou. Příkladem je např. *bushes* křoví, *leaves* listí, *lentils* čočka, *needles* jehličky, *spices* koření, *vegetables* zelenina aj.

Značné potíže nastávají při užívání výše uvedeného výrazu *experience* zkušenost, zážitek, který se v angličtině používá počitatelně i nepočitatelně, avšak liší se svým významem. Touto problematikou se zabývá Dušková (1988: 55):

„Od češtiny se výrazně liší *experience* zkušenost, zážitek, které je v angličtině počitatelné jen ve významu „zážitek“, kdežto v češtině je počitatelná i zkušenost, srov. *She has too little experience*. Má příliš málo zkušeností / malé zkušenosti. *It was a grand experience*. Byl to velkolepý zážitek.“

Výraz *news* zprávy je rovněž problematický. Ačkoli je zakončený na -s, má tedy tvar i význam množného čísla, řadí se k nepočitatelným podstatným jménům. Nesmíme ho opomenout užít vždy se slovesem v jednotném čísle: ***The news is on at 7.15***. Zprávy dávají v 7.15. – viz Belán 2004: 10.

Shodu v počitatelnosti mezi češtinou a angličtinou můžeme najít u názvů lesních plodů (*cranberries* brusinky, *raspberries* maliny, *strawberries* jahody), které jsou v obou jazycích počitatelné (*a strawberry* jahoda – *two strawberries* dvě jahody).

Některá podstatná jména jsou v češtině i v angličtině **pouze nepočítatelná**, např. *anger* vztek, *zlost*, *behaviour* chování, *chess* šachy, *courage* odvaha, *dust* prach, *traffic* doprava aj.

1.2.5 Přechod mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény

V angličtině velmi často dochází k přechodu mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény. Řada substantiv totiž může být užitá počítatelně i nepočítatelně, obvykle s rozdílem ve významu na základě kontextu. Důležité je mít na paměti, že někdy je rozdíl ve významu nepatrný, jindy může dojít k velkým významovým změnám a vést tedy k chybnému užívání a nepochopení rodilými mluvčími, což potvrzuje Hais (1975: 39):

„Mezi počítatelnými a nepočítatelnými je v angličtině velmi snadný přechod; některá slova mohou být podle kontextu jednou počítatelná, jindy nepočítatelná. Mezi oběma je významový rozdíl. V případě, že jde o použití slova na označení věci počítatelné, vyjadřuje zpravidla konkrétnost nebo část celku.“

Vymezení významu při užití téhož výrazu počítatelně a nepočítatelně:

- a) **nepočítatelné** označuje látku, **počítatelné** druh, případně porci (*ice* zmrzlina – *an ice* porce zmrzliny, *tea* čaj – *a tea* druh čaje, šálek čaje, *wine* víno – *a wine* druh vína)
- b) **nepočítatelné** označuje látku, **počítatelné** jednotlivinu z této látky (*chocolate* čokoláda – *a chocolate* čokoládový bonbon, *coal* uhlí – *a coal* uhlí, *feather* peří – *a feather* peříčko, pírkó, *hair* vlasy – *a hair* vlas, chlup, *oak* dubové dřevo – *an oak* dub, *room* prostor – *a room* pokoj, *stone* kámen (materiál) – *a stone* kámen, kamínek, *straw* sláma – *a straw* stéblo slámy, slámka, *wood* dřevo – *a wood* les)
- c) **nepočítatelné** označuje vlastnost, **počítatelné** osobu vyznačující se touto vlastností (*beauty* krása – *a beauty* kráska, krasavice, *help* pomoc – *a help* pomocník, *love* láska = cit – *a love* láska = osoba)
- d) **nepočítatelné abstraktní podstatné jméno** označuje činnost, vlastnost, stav, **počítatelné** jejich jednotlivý projev (*death* smrt – *a death* úmrtí, *experience* zkušenost – *an experience* zážitek, *pleasure* radost – *a pleasure* potěšení, *thought* myšlení – *a thought* myšlenka)

- e) **zcela odlišný význam** při počitatelném a nepočitatelném užití mají např. tato podstatná jména: *demand* poptávka – *a demand* požadavek, *fruit* ovoce – *a fruit* plod, *glass* sklo – *a glass* sklenice, *iron* železo – *an iron* žehlička, *lace* krajka – *a lace* tkanička, *nature* příroda – *a nature* povaha, *paper* papír – *a paper* noviny, *rule* vláda – *a rule* pravidlo, *toast* topinka – *a toast* přípitek, *work* práce – *a work* dílo aj.

Některým počitatelným názvům zvířat odpovídá úplně jiný nepočitatelný výraz pro jejich maso, např. *a cow* kráva – *beef* hovězí, *a pig* prase – *pork* vepřové, *a sheep* ovce – *mutton* skopové apod.

1.2.6 Individualizace nepočitatelných podstatných jmen

Některá nepočitatelná podstatná jména mají tu schopnost, že je možno je **individualizovat**, tzn., že je lze učinit počitatelnými – k tomu se používají různé prostředky. Individualizaci lze provést následovně:

- 1) Utvořením množného čísla. V takovémto případě podstatná jména označují:
 - a) **druhy** (*fish* ryba – *fishes* druhy ryb, *food* potrava – *foods* druhy potravin, *sport* sport – *sports* druhy sportů, *wine* víno – *wines* druhy vín)
 - b) **rozsáhlost** (*cold* zima, chladno – *colds* velká chladna, velké zimy, *heat* vedro – *heats* velká vedra, *sand* písek – *sands* písčiny, *water* voda – *waters* vodní plochy)
 - c) **konkrétní případy jevů označených původně jménem abstraktním nebo látkovým** (*damage* škoda – *damages* odškodné)
 - d) **počet kusů nebo porcí jídla** (*beer* pivo – *two beers* dvě piva, *coffee* káva – *two coffees* dvě kávy, *water* voda – *two waters* dvě vody)

Pozn.: Měli bychom si ale dávat pozor na to, že existují i taková podstatná jména, která utvořením množného čísla nabývají různých významů, často zcela odlišných od původních významů v jednotném čísle. Toho si všímá Belán (2004: 9). Nejčastějšími příklady jsou tyto výrazy: *arm* paže – *arms* zbraně, erb, *custom* zvyk – *customs* clo, *damage* škoda/y – *damages* odškodné, *glass* sklenice, sklo – *glasses* brýle, *look* pohled – *looks* dobrý vzhled, *manner* způsob – *manners* společenské chování,

scale škála, stupnice – *scales* váhy, *step* krok – *steps* schůdky, *spirit* duch – *spirits* alkohol, lihoviny aj. Uvedená podstatná jména v jednotném čísle však mají i pravidelné množné číslo se stejným významem, s výjimkou výrazu *damage* škoda/y, který je nepočítatelný a nemá tedy v tomto významu množné číslo.

2) Pokud chceme k nepočítatelnému podstatnému jménu vytvořit jeho počítatelný protějšek a vyčlenit 1 kus nebo utvořit jeho množné číslo, užíváme tzv. **partitiva**, jinými slovy **zpočítatelňující výrazy**. Jejich význam a tvoření objasňuje ve své knize Belán (2004: 14): „Partitiva jsou podstatná jména, která označují část, jednotku, skupinu, hromadu nebo sbírku něčeho nepočítatelného. Všechny tyto vazby tvoříme podle vzoru: a/an + partitivum + of + nepočítatelné podstatné jméno.“

Uvedený vzor nemusí vždy obsahovat pouze neurčitý člen, jak naznačuje Belán (2004: 14): „Místo neurčitého členu můžeme samozřejmě použít i jiný determinující výraz nebo partitivum v množném čísle podle kontextu.“ To potvrzuje v následujících příkladech: *the cup of coffee she had* (ta) káva, kterou si dala / pila, *this piece of information* tato informace, *two pinches of salt* dvě špetky soli apod.

Partitiva jsou:

- a) **univerzální** např. *a piece of* kus, *a bit of* kus, *an item of* položka, bod apod. (*a bit of advice* rada, *an item of news* novinka, *a piece of information* jedna informace, *two items of evidence* dva důkazy apod.)
- b) **vázaná na určité slovo** (*a bottle / a glass of wine* láhev / sklenice vína, *a loaf / a slice of bread* bochník / krajíc chleba, *a bar of chocolate* tabulka čokolády, *a cup of tea / coffee* šálek čaje / kávy, *a flash of lightning* záblesk, blesk, *an article of furniture* kus nábytku, *a spoonful of medicine* lžička léku, *a sheet of paper* list papíru, *a lump of sugar* kostka cukru, *an act of kindness* projev laskavosti apod.)

3) K vyjádření počítatelnosti mají některá nepočítatelná substantiva **počítatelná synonyma**, která označují konkrétní příklad či předmět, např. nepoč. *imagination* představivost – poč. *a fancy* představa, nepoč. *poetry* poezie – poč. *a poem* báseň, nepoč. *travel* cestování – poč. *a journey / a trip* cesta, výlet, nepoč. *work* práce – poč. *a job* práce, zaměstnání aj. Další viz tabulka č. 3:

Tabulka č. 3 (Belán 2004: 14)

Nepočítatelné	Počítatelné
<i>bread</i> (chleba)	<i>a loaf</i> (bochník)
<i>clothing</i> (oděv)	<i>a garment</i> (kus oděvu)
<i>laughter</i> (smích)	<i>a laugh</i> (smích)
<i>luggage, baggage</i> (zavazadlo)	<i>a bag, a suitcase</i> (taška, kufr)
<i>permission</i> (povolení)	<i>a permit, a licence</i> (povolení)
<i>poetry</i> (poezie)	<i>a poem</i> (báseň)
<i>money, cash</i> (peníze, hotovost)	<i>a coin, a banknote</i> (mince, bankovka)
<i>seaside</i> (mořské pobřeží)	<i>a beach</i> (pláž)
<i>travel</i> (cestování)	<i>a journey, a trip</i> (cesta, výlet)
<i>work</i> (práce)	<i>a job</i> (práce, úkol, zaměstnání)

4) Podle toho, zda výraz užíváme **obecně** nebo **konkrétně**, jsou podle kontextu ta samá podstatná jména jednou počítatelná a jindy nepočítatelná (viz Hais 1975: 40, 41). Např.: *detail* podrobnost, detail (*Formulate a plan **in detail***. Detailně formulovat plán. – *It's **a mere detail***. Je to pouhý detail.), *experience* zkušenost, zážitek (*He still lacks **experience***. Nemá ještě zkušenosti. – *It was **a new experience** for me*. Byla to pro mne nová zkušenost / nový zážitek), *sleep* spánek (*How much **sleep** did you have?* Jak dlouho jsi spal / spala? – *Go and have **a sleep***. Jdi a vyspi se trochu.) atd.

II. Praktická část

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na jeden z prostředků individualizace nepočitatelných podstatných jmen, uvedený již v teoretické části (viz podkapitola 1.2.6), a to na individualizaci nepočitatelných podstatných jmen prostřednictvím partitiv. Tato oblast je velice široká, a proto práce čerpá ze dvou základních zdrojů.

Prvním zdrojem je časopisecký tisk, druhým serióznější novinový tisk. Komplexně se jedná o periodický tisk, který v současné době vychází na území Velké Británie.

Předmětem zkoumání jsou spojení partitiv s nepočitatelnými podstatnými jmény, která se vyskytují ve vybraných britských časopisech a novinách. Za účelem přehlednosti byly vytvořeny následující kategorie, do kterých jsou nalezená spojení začleněna. Jedná se o kategorii jídla, pití, nemocí, jmen abstraktních, jmen látkových a jmen, která se do žádné z uvedených kategorií zařadit nedají, a proto jsou uvedena v samostatné podkapitole pod názvem jména nezařazená. Spojení začleněná do příslušných kategorií byla převedena do jednotného čísla a následně přeložena do českého jazyka. Při překladu byly použity internetové slovníky na stránkách www.seznam.cz a www.google.cz a slovník Verdict Free.

1 Přehled nalezených partitiv s nepočítatelnými podstatnými jmény

1.1 ČASOPISY

Zdrojem pro zkoumání byly časopisy vydané ve Velké Británii v roce 2012. Jmenovitě **Closer**, **Love It!**, **Pick Me Up!** (tři vydání) a **That's Life!** (dvě vydání).

1.1.1 Jídlo

A slice of bacon plátek slaniny

A square of dark chocolate čtvereček hořké čokolády

A tablespoon of batter lžíce těsta

(Closer, 21 - 27 January 2012)

A bag of crisps sáček chipsů

A bowl of chilli miska čili

A bowl of porridge miska ovesné kaše

A bowl of rice miska rýže

A box of chocolates bonboniéra

A flake of pastry lupínek těsta

A pack of corn balíček kukuřice

A piece of ginger kus zázvoru

A spoon of rice lžíce rýže

(Love It!, 28 June 2012)

A pot of honey hrnec medu

(Pick Me Up!, January 2012)

A bar of chocolate tabulka čokolády

A drop of soy sauce kapka sójové omáčky

A layer of jam vrstva džemu

A slice of bread krajíc chleba

(Pick Me Up!, 12 January 2012)

A bag of fresh fruit taška čerstvého ovoce

A can of sweetcorn plechovka sladké kukuřice

A clove of garlic stroužek česneku

A handful of coriander hrst koriandru

(Pick Me Up!, 2 February 2012)

A dollop of yogurt kydanec jogurtu

A piece of toast (jedna) topinka

A pot of yogurt hrnec jogurtu

A sprinkling of paprika trocha papriky

(That's Life!, 2 February 2012)

A bite of broccoli sousto brokolice

(That's Life!, March 2012)

1.1.2 Pítí

A cup of tea šálek čaje

A glass of wine sklenice vína

(Closer, 21 - 27 January 2012)

A can of cola plechovka koly

A drop of alcohol kapka alkoholu

A glass of Champagne sklenka šampaňského

(Pick Me Up!, January 2012)

A bottle of wine láhev vína

(Pick Me Up!, 12 January 2012)

A bottle of booze láhev "chlustu"

A sip of tea doušek čaje

(That's Life!, March 2012)

1.1.3 Nemoci

A bout of vomiting záchvat zvracení

A case of herpes známka / příznak oparu

(Pick Me Up!, January 2012)

A complication of diabetes komplikace cukrovky

A sign of heart disease příznak srdeční choroby

(That's Life!, 2 February 2012)

A case of measles případ spalniček

A sign of cancer známka / příznak rakoviny
(**That's Life!**, March 2012)

1.1.4 Jména abstraktní

A dose of fun dávka zábavy
(**Closer**, 21 - 27 January 2012)
A bit of fun trocha zábavy
A fit of positivity záchvat positivity
A height of romance vrchol románku
A jolt of electricity elektrický výboj
A pang of envy bodnutí závisti
A ray of hope paprsek / záblesk naděje
A sense of camaraderie smysl pro přátelství
(**Love It!**, 28 June 2012)

A bit of pain trocha bolesti
A bud of hope zárodek naděje
A bundle of joy ranec štěstí
A charge of assault obvinění z útoku
A flicker of remorse náznak lítosti
A glow of happiness pocit štěstí
A howl of pain zaúpění bolestí
A look of sheer terror pohled čiré hrůzy
A piece of work práce, výtvar, dílo
A scale of the disaster rozsah katastrofy
A snapshot of a memory záblesk vzpomínky
(**Pick Me Up!**, January 2012)

A count of fraud počet podvodů
A cycle of despair cyklus zoufalství
A diagram of torture schéma mučení
A haze of guilt pocit provinění
A lifetime of love celoživotní láska
An air of excitement nádech vzrušení
An implement of torture mučící nástroj / nástroj na mučení

A ray of sunshine sluneční paprsek

A tear of joy slza štěstí

(Pick Me Up!, 12 January 2012)

A rush of love příval lásky

A tear of happiness slza štěstí

(Pick Me Up!, 2 February 2012)

A flutter of panic třesení se panikou

A knot of dread sevření strachem

A look of alarm zdání nepokoje

A look of determination odhodlaný pohled

A moment of clarity okamžik prozření

A piece of information (jedna) informace

A pit of grief oblast smutku

A sense of reassurance uklidňující pocit

A shred of fear špetka strachu

A sign of sickness známka / příznak nemoci

A stab of sadness bodnutí smutku

A state of shock stav šoku

(That's Life!, 2 February 2012)

A blur of grief stín zármutku

A history of violence historie násilí

A knot of fear sevření strachem

A sense of shame pocit studu

A sigh of relief povzdech úlevy

A stab of dread bodnutí strachu

A thrill of anticipation vzrušení z očekávání

A wave of relief příval úlevy

The grip of addiction v zajetí závislosti

(That's Life!, March 2012)

1.1.5 Jména látková

A pinch of salt špetka soli

(Closer, 21 - 27 January 2012)

A heart of gold zlaté srdce / srdce ze zlata

A spoonful of vinegar lžíce octa

(Love It!, 28 June 2012)

A glint of steel odlesk oceli

A load of air množství vzduchu

A pane of glass skleněná tabule

A slip of paper lístek

(Pick Me Up!, January 2012)

A sheet of paper list / arch papíru

(Pick Me Up!, 2 February 2012)

A bag of sugar sáček cukru

A carton of milk krabice mléka

A dash of lemon juice trocha citronové šťávy

A drop of blood kapka krve

A droplet of blood kapička krve

A pan of boiling water pánev vroucí vody

(That's Life!, 2 February 2012)

A bowl of hot water miska horké vody

A piece of paper kus papíru / (jeden) papír

A pool of blood tratoliště / kaluž krve

(That's Life!, March 2012)

1.1.6 Jména nezařazená

A piece of cutlery (jeden) příbor

(Closer, 21 - 27 January 2012)

A group of people skupina lidí

A round of in vitro fertilization série umělých oplodnění

A set of jewellery sada šperků

(Love It!, 28 June 2012)

A bale of wheat balík pšenice

A bit of light trocha světla

A count of rape počet znásilnění

A handful of people hrstka lidí

A high level of testosterone vysoká hladina testosteronu

A lock of hair kadeř / pramínek vlasů

A slit of skin rána

(Pick Me Up!, January 2012)

A batch of food várka jídla

A piece of clothing kus oblečení

A quantity of food množství jídla

(Pick Me Up!, 2 February 2012)

A mop of hair kštice

A pile of vomit hromada zvratků

A plate of food talíř jídla

A strand of hair pramínek / pramen vlasů

A whirlwind of hair rozčepýřené vlasy

(That's Life!, 2 February 2012)

A clump of hair chomáč vlasů

A gathering of people shromáždění lidu

A hundred of people stovka lidí

(That's Life!, March 2012)

1.2 NOVINY

Uvedená spojení partitiv s nepočitatelnými podstatnými jmény byla nalezena v denním tisku, který vychází na území Velké Británie. Pro zkoumání byla použita vydání deníků **Daily Mail** z 1. srpna 2013 a **Daily Mirror** ze 3. srpna 2013.

1.2.1 Jídlo

A plate of sushi talíř suši

A range of vegetables sortiment zeleniny

A slice of bread krajíc chleba

A tray of shepherd's pie táč sekané zapečené s bramborovou kaší

A tub of quark vanička tvarohu

(Daily Mail, August 1, 2013)

A bin of vegetables koš zeleniny

A bunch of Swiss chard trs špenátu

A knob of butter oříšek másla
A load of cream spousta smetany
A load of jam spousta marmelády
A pile of Swiss chard kopa špenátu
A portion of chicken část / porce kuřete
(Daily Mirror, August 3, 2013)

1.2.2 Pítí

A bottle of wine láhev vína
A can of Coke plechovka koly
A cup of tea šálek čaje
A glass of water sklenice vody
A glass of wine sklenice vína
A measure of wine sklenka vína
An amount of alcohol množství alkoholu
Sales of coffee odbyt kávy
(Daily Mail, August 1, 2013)
A cup of tea šálek čaje
A stack of cola spousta koly
(Daily Mirror, August 3, 2013)

1.2.3 Nemoci

A case of sunburn případ spálení sluncem / úpalu
A cause of anaemia příčina anémie / chudokrevnosti
A form of skin cancer forma rakoviny kůže
A kind of skin cancer druh rakoviny kůže
A risk of dementia riziko / nebezpečí demence
A type of cancer druh rakoviny
A twinge of arthritis bodavá bolest způsobená artritidou
(Daily Mail, August 1, 2013)
A type of cancer druh rakoviny
(Daily Mirror, August 3, 2013)

1.2.4 Jména abstraktní

A ball of the foot pain bolest na polštářku chodidla
A banner of freedom prapor svobody
A brink of disaster pokraj katastrofy
A campaign of cruelty krutá kampaň
A case of abuse případ zneužití / týrání
A cause of death příčina smrti
A centre of manufacture and commerce centrum / středisko výroby a obchodu
A code of practice kodex
A concept of time pojetí / pojem času
A cost of divorce náklady na rozvod
A decade of scientific research deset let vědeckého výzkumu
A defender of the faith obhájce víry
A director of research ředitel / vedoucí výzkumu
A ground of ill-health příčina špatného zdravotního stavu
A life of fear život plný strachu
A line of communication obrys komunikace
A load of fun spousta zábavy
A loss of control ztráta kontroly
A mixture of pride and excitement směsice pýchy a vzrušení
A moment of bravado okamžik / moment siláctví
A month of childcare měsíc péče o děti
A mystery of the universe tajemství / záhada vesmíru
An admission of guilt přiznání viny
An amount of free time množství volného času
An amount of prestige množství prestiže
An element of secrecy prvek utajení
An example of secrecy příklad utajení
An implication of judgement důsledek rozsudku
An injury of convenience narušení pohodlí
An interest of justice zájem spravedlnosti
An offer of work nabídka práce / pracovní nabídka
An onset of ageing počátek stárnutí

A paragon of excellence vzor dokonalosti
A part of countryside část krajiny
A point of working smysl práce
A possibility of adoption možnost adopce
A price of energy cena energie
A result of unemployment důsledek nezaměstnanosti
A return of the typical British summer návrat typického britského léta
A risk of danger riziko nebezpečí
A risk of early death riziko / nebezpečí předčasné smrti
A risk of looting riziko / nebezpečí rabování
A scale of justice rozsah spravedlnosti
A sense of astonishment pocit úžasu
A sense of excitement vzrušující pocit
A sense of independence pocit nezávislosti
A series of holidays série prázdnin / dovolených
A sign of bitterness známka hořkosti
A sign of easing známka uvolnění
A source of humour zdroj humoru
A source of information informační zdroj / zdroj informací
A state of terrible unease stav hrozného neklidu
A symbol of "gay liberation" symbol "osvobození homosexuálů"
A symptom of alcohol hangover příznak alkoholové kocoviny
A taste of working chuť pracovat
A tear of joy slza štěstí
A time of innocence čas nevinnosti
A touch of luxury dotek luxusu
A type of work druh práce
A verdict of accidental death rozsudek o smrti následkem nehody
A verdict of unlawful killing rozsudek o nezákonném zabití
A victim of violence oběť násilí
A wall of silence hradba mlčení
A way of working způsob práce
A wink of sleep zamhouřit oko
A world of freedom svobodný svět

A year of research rok výzkumu
Crisis of confidence krize důvěry
Demise of marriage zánik manželství
Feat of concentration koncentrovaný výkon
Feat of stamina vytrvalostní výkon
Mix of guile and intelligence směsice lstivosti a inteligence
Peace of mind duševní pohoda
Plenty of drama spousta dramatu
Plenty of sunshine dostatek slunečního svitu
Smile of appreciation uznalý úsměv
Suspicion of murder podezření z vraždy
The danger of the sun nebezpečí ze slunce
The focus of attention střed / zaměření pozornosti
The focus of hope těžiště naděje
The rise of electronic communication vzestup elektronické komunikace

(Daily Mail, August 1, 2013)

A bit of advice rada
A bit of fun trocha zábavy
A bit of power trocha síly
A bit of sleep trocha spánku
A brand of glory značka slávy
A bundle of history svazek dějin
A campaign of brutality brutální kampaň
A chance of dehydration možnost dehydratace
A chance of romance možnost románu
A charge of participation obvinění z účasti
A danger of addiction nebezpečí závislosti
A feeling of hopelessness pocit zoufalství / beznaděje
A file of evidence soubor důkazů
A head of happiness štěstím bez sebe
A little bit of science trocha vědy
A lot of effort hodně úsilí
A matter of taste otázka vkusu
A moment of fame okamžik slávy

A moment of madness moment šílenství
An act of cruelty krutost
An aftermath of the robbery následek loupeže
An arm of the law ruka zákona
An image of development obraz vývoje
A point of unconsciousness bod bezvědomí
A position of trust pozice důvěry
A range of passing řada procházejících
A round of applause salva potlesku / potlesk
A rumble of thunder hřmění / dunění hromu
A rumour of a romance fáma o románku
A sign of chastity známka cudnosti
A sign of remorse známka lítosti
A source of frustration zdroj frustrace
A source of pride and amusement zdroj pýchy a pobavení
A standard of behaviour standardní chování
A subject of a grotesque předmět grotesky
A thing of beauty krásná věc
A time of indulgence and celebration čas shovívavosti a oslavy
A time of productivity doba produktivity
A travesty of justice parodie na spravedlnost / výsměch právu / spravedlnosti
The rigours of work úskalí práce
The law of the jumble změt' zákonů
(Daily Mirror, August 3, 2013)

1.2.5 Jména látková

A blast of hot air závan horkého vzduchu
A level of the brain chemical serotonin hladina serotoninu v mozku
A man of steel muž z oceli / ocelový muž
A mile of golden sand míle zlatého písku
A name of spice název koření
A piece of paper kus papíru / (jeden) papír
A pool of blood tratoliště / kaluž krve

A surge of water příval vody / vodní ráz

Oceans of ink moře / spousta inkoustu

Plenty of fresh air dostatek čerstvého vzduchu

(Daily Mail, August 1, 2013)

A bag of cocaine and heroin sáček kokainu a heroinu

A balance of nitrogen and potassium rovnováha dusíku a draslíku

A jar of acid sklenice kyseliny

A layer of manure vrstva hnoje

A layer of soil vrstva zeminy

A mulch of compost kompost

An amount of nitrogen množství dusíku

A spell of rain období deště

A sprinkle of tree and shrub fertiliser hrst hnojiva na stromy a keře

A surge of hot air příval horkého vzduchu

(Daily Mirror, August 3, 2013)

1.2.6 Jména nezařazená

A brand of make-up značka líčidel

A bulge of fat tuková boule

A chance of winning šance na výhru

A claim of vote-rigging tvrzení o zmanipulování voleb

A condition of hair stav vlasů

A court of law soud / soudní dvůr

A day of changeable weather den proměnlivého počasí

A feat of engineering inženýrský počín

A function of skin funkce pokožky

A game of football fotbalový zápas

A glimmer of light záblesk světla

A group of people skupina lidí

A monster of the deep příšera z hlubin

A month of chemotherapy měsíc chemoterapie

A mop of glossy hair lesklá kštice

An editor of the newspapers redaktor novin

An employee of the government vládní zaměstnanec
An experience of World War I zážitek z 1. světové války
An hour of airtime hodina vysílacího času
An intention of causing a crash záměr způsobit nehodu
An intimacy of kissing and hugging intimita líbání a objímání
A number of people množství / počet lidí
A patch of grass trávnickový záhon / trávník
A piece of jewellery (jeden) šperk
A popular resort of the south oblíbené jižní letovisko
A return of cash vrácení hotovosti
A round of wrestling kolo zápasu
A sale of property prodej majetku
A slice of orange peel plátek pomerančové kůry
A stage of growth fáze růstu
A star of English cricket hvězda anglického kriketu
A talk of football fotbalová diskuze
A taste of playing chuť hrát
A thickening of tissue zahušťování tkáně
A ton of waste tuna odpadu
Footage of police policejní záběry
(Daily Mail, August 1, 2013)
A binful of food popelnice plná jídla
A glare of the public oslnění veřejnosti
A million of people milión lidí
A mountain of paperwork hora / hromada papírování
An amount of light množství světla
A part of look součást vzhledu
A piece of furniture kus nábytku
A smile of the staff úsměv personálu
A sort of vibe druh vibrace
A strength of endive síla čekanky
A tsunami of money obrovské množství peněz
A type of food druh jídla
A type of turbulence typ turbulencí

Loop of hair smyčka z vlasů

The smell of burning zápach spáleniny

The smoothness of the ride hladkost jízdy

The will of the people vůle lidu

(Daily Mirror, August 3, 2013)

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zmapovat výskyt nepočitatelných podstatných jmen ve spojení s partitivy, která se objevují v současném britském časopiseckém a novinovém tisku. Výsledky tohoto zkoumání nejsou nikterak převratné, avšak na druhou stranu jsou poměrně zajímavé. Šlo především o to, získat určitý přehled o jejich užívání a na základě toho vyvodit vlastní závěry. A to se podle mého názoru víceméně podařilo.

Předmětem zkoumání byla nepočitatelná substantiva, která jsou "zpočitatelněna" prostřednictvím tzv. partitiv. Výzkum vycházel ze dvou hlavních zdrojů, konkrétně časopiseckého a novinového tisku, který v současné době vychází ve Velké Británii. V něm byla nalezena celá řada takto individualizovaných nepočitatelných podstatných jmen. Za účelem přehlednosti byla nalezená spojení roztržena do jednotlivých kategorií, tj. jídlo, pití, nemoci, jména abstraktní, jména látková a jména nezařazená, dále převedena do jednotného čísla a poté přeložena do českého jazyka.

Co se týče četnosti užití partitiv, nejvíce jich bylo nalezeno ve spojení se jmény abstraktními, a to jak v případě časopiseckého tisku, tak tisku novinového. Nejčastěji se vyskytovala ve článcích s tématem zločinu a v různých příbězích ze života. Oproti novinovému tisku bylo však v časopisech nalezeno více partitiv ve spojení s názvy jídel. Hlavním důvodem je fakt, že v časopisech se vyskytuje více receptů než v novinách. Naopak nejméně partitiv bylo nalezeno ve spojení s názvy nemocí, a to v případě obou zdrojů.

Zajímavým postřehem je, že několik partitiv ve spojení s nepočitatelnými podstatnými jmény různého druhu se vyskytlo již v titulcích, a to jak v časopisech, tak v novinách.

Pokud vezmeme v úvahu problematiku překladu, je nutno podotknout, že bez dalšího kontextu jsou některá spojení nepočitatelných podstatných jmen s partitivy do češtiny jen velmi obtížně přeložitelná, až nepřeložitelná. Dále je zajímavé, že řada spojení má po přeložení do českého jazyka podobu adjektiv, např. *a campaign of brutality* brutální kampaň, *a heart of gold* zlaté srdce, *a lifetime of love* celoživotní

láska, *a man of steel* ocelový muž, *an implement of torture* mučící nástroj, *a pane of glass* skleněná tabule, *a ray of sunshine* sluneční paprsek, *a sense of reassurance* uklidňující pocit, *a standard of behaviour* standardní chování atd.

Co jistě stojí za zmínku, je škála užití různých partitiv s jednotlivými nepočitatelnými substantivy. Příkladem jsou následující nepočitatelná podstatná jména: **blood** krev (*a drop of blood* kapka krve, *a droplet of blood* kapička krve, *a pool of blood* tratoliště / kaluž krve), **hair** vlasy (*a clump of hair* chomáč vlasů, *a condition of hair* stav vlasů, *a lock of hair* kadeř / pramínek vlasů, *a mop of hair* kštice aj.), **paper** papír (*a piece of paper* kus papíru / (jeden) papír, *a sheet of paper* list / arch papíru, *a slip of paper* lístek), **people** lidé (*a gathering of people* shromáždění lidu, *a group of people* skupina lidí, *a handful of people* hrstka lidí, *a million of people* milión lidí aj.), **water** voda (*a bowl of hot water* miska horké vody, *a glass of water* sklenice vody, *a pan of boiling water* pánev vroucí vody aj.), **wine** víno (*a bottle of wine* láhev vína, *a glass of wine* sklenice vína, *a measure of wine* sklenka vína), **work** práce (*a piece of work* práce, výtvar, dílo, *a type of work* druh práce, *the rigours of work* úskalí práce aj.).

Na základě analýzy časopiseckého a novinového tisku bylo také zjištěno, že partitiva se pojí nejen s nepočitatelnými podstatnými jmény, ale také s počitatelnými, což dokládají následující příklady: *a box of bullets* krabice nábojů, *a bunch of flowers* kytice / pugét, *a bundle of nerves* uzlíček nervů, *a hint of colour* náznak barvy, *a pack of sausages* balení párků aj. Tato spojení se vyskytovala v přibližně stejné míře v obou zdrojích.

V obou zdrojích se prokázaly shody v užití partitiv, která jsou vázána na konkrétní slovo (více v teoretické části, podkapitola 1.2.6). Konkrétně se jedná o tato spojení: *a bottle of wine* láhev vína, *a can of cola / Coke* plechovka koly, *a cup of tea* šálek čaje, *a glass of wine* sklenice vína, *a pool of blood* tratoliště / kaluž krve, *a slice of bread* krajíc chleba. Jejich časté užití není nikterak překvapivé, jelikož jsou užívána mechanicky. Opakovala se také spojení typu: *a group of people* skupina lidí, *a mop of hair* kštice, *a tear of joy* slza štěstí aj. Zpozorováno bylo rovněž užití partitiv univerzálních, která jsou známa snad každému: *a piece of clothing* kus oblečení, *a piece of information* (jedna) informace, *a piece of paper* kus papíru / (jeden) papír, *a piece of*

toast (jedna) topinka, *a piece of work* práce, výtvor, dílo apod. Ve všech tištěných zdrojích však převažovala spíše partitiva vázaná na konkrétní slova.

Z uvedených závěrů vyplývá, že v oblasti počitatelnosti je stále co objevovat.

Bibliografie

Primární literatura:

1. BELÁN, Juraj. *Odmaturuj! z anglického jazyka*. 1. vyd. Brno: Didaktis, 2004. Odmaturuj!. ISBN 8086285855.
2. BIBER, Douglas, Susan CONRAD a Geoffrey Neil LEECH. *Longman student grammar of spoken and written English*. Harlow: Pearson Education Limited, c2002. ISBN 0582237262.
3. CRYSTAL, David. *Rediscover grammar*. 3rd ed. Harlow: Longman, 2004. ISBN 0582848628.
4. DUŠKOVÁ, Libuše. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 1. vyd. Praha: Academia, 1988.
5. DUŠKOVÁ, Libuše, Libuše BUBENÍKOVÁ a Jan CAHA. *Stručná mluvnice angličtiny*. 2. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1964.
6. HAIS, Karel. *Anglická mluvnice*. 2. přepracované vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975.
7. HANDS, Penny. *Essential English Grammar and Usage*. 1st ed. London: Chambers, 1999. ISBN 0-550-14090-5.
8. HOVORKOVÁ, Martina. *Přehledná anglická gramatika*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2004. ISBN 80-7238-310-8.
9. KNOTKOVÁ, Kamila. *Kapitoly z anglické gramatiky – I. díl*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1980.
10. MURPHY, Raymond. *English grammar in use: a self-study reference and practice book for intermediate students of English : with answers*. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. ISBN 978-0-521-53762-9.
11. STRNADOVÁ, Zdenka. *Mluvnice angličtiny*. 1. vyd. Praha: Leda, 1996. ISBN 80-85927-15-2.

Sekundární literatura:

Tištěné zdroje:

1) Časopisy

1. Closer, 21 - 27 January 2012
2. Love It!, 28 June 2012

3. Pick Me Up!, January 2012
4. Pick Me Up!, 12 January 2012
5. Pick Me Up!, 2 February 2012
6. That's Life!, 2 February 2012
7. That's Life!, March 2012, issue 10

2) Noviny

1. Daily Mail, August 1, 2013
2. Daily Mirror, August 3, 2013

Internetové zdroje:

1. <http://slovník.seznam.cz/>
2. <https://translate.google.cz/>